

Izabela Mościcka

Muzeum Niepodległości w Warszawie

***Twój Patron*, album sztuki, tradycji i historii**

Nieczęsto ukazują się albumy tak wysmakowane i przemyślane jak *Twój Patron* wydany przez Prowincjonalną Oficynę Wydawniczą w nowej serii Świat Dobrej Książki. Pierwsza część publikacji jest wznowieniem *Skarbca Świętych Polskich*, które opracował i zestawił ksiądz dr Wojciech Galant – profesor teologii w Przemyślu, a także, co jest bardzo istotne, *cameriere di cappa e spada* – tajny szambelan papieża Piusa XI. Praca ukazała się w 1910 roku w Monachium, w wydawnictwie Karola Seyfrieda.

Nowe opracowanie zawiera w tej części dodatkowo współczesną literaturę tematu, która uzupełnia dane z ponad 100 lat, natomiast w drugiej części znajdują się reprodukcje eksponatów z wielu muzeów światowych.

Na 183 stronach zostały umieszczone imiona świętych na każdy dzień roku. Jest ich 364, zaś opisy, zawierające dane biograficzne oraz historyczne zostały opatrzone przedstawieniami świętego lub świętej z atrybutami, które ich określają np. święty Florian gasi pożar. Wizerunki otoczone są bordiurą z motywami kwiatowymi oraz krzyżem, kotwicą i cierniowym sercem – symbolami Wiary, Nadziei i Miłości.

Ważnym elementem, dodającym opracowaniu wyjątkowego charakteru jest wspomniana druga, współczesna część publikacji. To wizerunki świętych namalowane przez wybitnych malarzy od czasów wczesnego średniowiecza do początków dwudziestego wieku. W książce można oglądać prace pochodzące z tak znanych muzeów, jak National Gallery of Art w Waszyngtonie, Rijksmuseum w Amsterdamie, Nationalmuseum w Sztokholmie, Art Institute w Chicago, Los Angeles Country Museum of Art, J. Paul Getty

Museum, a także z polskiej Biblioteki Narodowej. Udostępnione zostały czytającemu jedne z najlepszych światowych zbiorów sztuki.

Przedstawieniem otwierającym pokaz malarstwa, rysunków, rycin oraz mozaik jest scena pochodząca z kopuły Baptysterium Ortodoksów w Rawnie – *Chrzest Jezusa w Jordanie*, której centralna część otoczona jest wizerunkami dwunastu apostołów. Mozaika ta została wykonana w drugiej połowie V wieku za panowania Teodoryka. Możemy również zobaczyć reprodukcję obrazu Rembrandta Harmensza van Rijn. Ten holenderski malarz i grafik, uznany za najwybitniejszego artystę w dziejach sztuki, w *Autoportrecie* z 1661 roku przedstawił się jako św. Pawła z atrybutami – zwojem pism i mieczem. Wybitnym przykładem malarstwa sakralnego są obrazy Domenikosa Theotokopulosa – El Greca – jednego z najwybitniejszych przedstawicieli manieryzmu. *Jakub Większy* (ok. 1610), to obraz doskonale ukazujący dojrzały styl artysty. Kolejna praca, która jest prezentowana w publikacji, wykonana została przez Philippe’a de Champaigne – nadwornego malarza Marii Medycejskiej, a następnie Ludwika XIII i kardynałów Richelieu i Mazarina. Jego przedstawienie *Świętego Augustyna* z ok. 1645, to doskonały przykład malarstwa doby francuskiego baroku. *Święta Cecylia z aniołem* (1617–1618) została wykonana przez przedstawiciela włoskiego manieryzmu – Orazia Gentileschiego, jednego z najlepszych naśladowców Caravaggia. Wybitnym dziełem iluminatorskim jest scena *Święty Hubert*, namalowana przez mistrza malarstwa manuskryptowego – Belga Lievena van Lathem, tworzącego w 2 połowie XV wieku w Antwerpii. To właśnie jemu przypisywane są jedne z najpiękniejszych modlitewników, słynne *Godzinki Filipa Dobrego, Katarzyny z Kleve czy Marii Burgundzkiej*. W albumie tym oglądać można również obraz *Święty Jerzy walczący ze smokiem* pędzla Rafaela Santi, najwybitniejszego artysty doby dojrzałego renesansu. Obraz pochodzi z ok. 1506 roku i zaliczany jest do najświetniejszego okresu twórczości artysty. *Święty Łukasz* (1570–1571) piszący Ewangelię został namalowany przez Giorgia Vasariego – malarza, architekta. Jego działalność na polu sztuk plastycznych została zdominowana przez rolę, jaką odegrał jako jeden z największych biografów historii sztuki. Napisane przez niego *Żywoty najslawniejszych malarzy, rzeźbiarzy i architektów* wydane w 1550 roku, do dziś stanowią podstawowe źródło wiedzy na temat artystów, ale i epoki. Ostatnim dziełem, które chciałam przedstawić jest *Święta Weronika* (1470–1475) Hansa Memlinga – najważniejszego niderlandzkiego malarza epoki wczesnego odrodzenia w Europie. Artysta znany jest przede

wszystkim, jako twórca *Sądu Ostatecznego* (1467–1471), który znajduje się w Muzeum Narodowym w Gdańsku. Dodatkowym atutem jest pokazanie w publikacji prac Juliusza Markiewicza – profesora krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych i Karola Dankwarta – szwedzkiego malarza działającego na terenie Polski na przełomie XVII i XVIII wieku. Artysta ten był jednym z nadwornych malarzy króla Jana III Sobieskiego, wykonał między innymi dekorację malarską bazyliki na Jasnej Górze w Częstochowie.

Reprodukcje znajdujące się na 84 stronach książki, stanowią doskonały przegląd historii sztuki w obrazach, ukazują jej rozwój i zmiany od wczesnego średniowiecza, po wiek XX. Dobrane tematycznie przedstawiają świętych, którzy zostali opisani w opracowaniu. Ilustracje te dają możliwość czytającemu zapoznania się z doskonałymi dziełami malarstwa ze słynnych światowych muzeów. Publikacja została wydana bardzo elegancko, oprawiona w twardą, białą okładkę, ze złożonymi napisami oraz brzegami kart.

Warto sięgnąć po ten niespotykany album, dostępny – jak nam wiadomo – wyłącznie w bibliotekach (również w Bibliotece Naukowej Muzeum Niepodległości). Warto też zapoznać się z pierwszym tomem serii, zatytułowanym *Aniołowie*.

Izabela Mościcka

Twój Patron (Skarbiec świętych pańskich)/Your Patron Saint (The Treasury of Saints, seria Świat Dobrej Książki, Prowincjonalna Oficyna Wydawnicza, Proszówki 2019, ss. 271 [1].